

załącznik
do Uchwały nr V/16/2015
Rady Miejskiej Ruciane – Nida
z dnia 30 stycznia 2015 r.

Program postępowania naprawczego dla Gminy Ruciane – Nida na lata 2015 – 2016.

Wstęp

Dokument zawierający „*Program postępowania naprawczego dla Gminy Ruciane – Nida na lata 2015 – 2016*” sporządzony został, ponieważ Rada Miejska Ruciane – Nida nie jest w stanie uchwalić budżetu gminy na rok 2015, którego realizacja powodowałaby spełnianie relacji, o której mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.). Przedstawione przez ustępującego Burmistrza Rucianego – Nidy projekty: budżetu Gminy Ruciane – Nida na rok 2015, oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ruciane – Nida na lata 2014-2025, zakładają niespełnianie relacji, o której wyżej mowa w roku 2015 i 2016. Regionalna Izba Obrachunkowa w Olsztynie wydała w dniu 01 grudnia 2014r. negatywną opinię o Budżecie Gminy Ruciane – Nida na 2015r. oraz o Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Ruciane – Nida na rok 2015. W ślad za opinią w dniu 19 grudnia 2014r. RIO w Olsztynie wezwała do opracowania programu naprawczego. Dobór zakresu czasowego danych prezentowanych w niniejszym dokumencie wynikał przede wszystkim z potrzeby zaprezentowania trendów oraz z możliwości szybkiego i bezproblemowego uzyskania danych (brak konieczności dodatkowego przetwarzania posiadanych danych).

I. Analiza stanu finansów Gminy Ruciane - Nida, w tym określenie przyczyn zagrożenia realizacji zadań publicznych.

1.1. Analiza stanu finansów Gminy Ruciane – Nida.

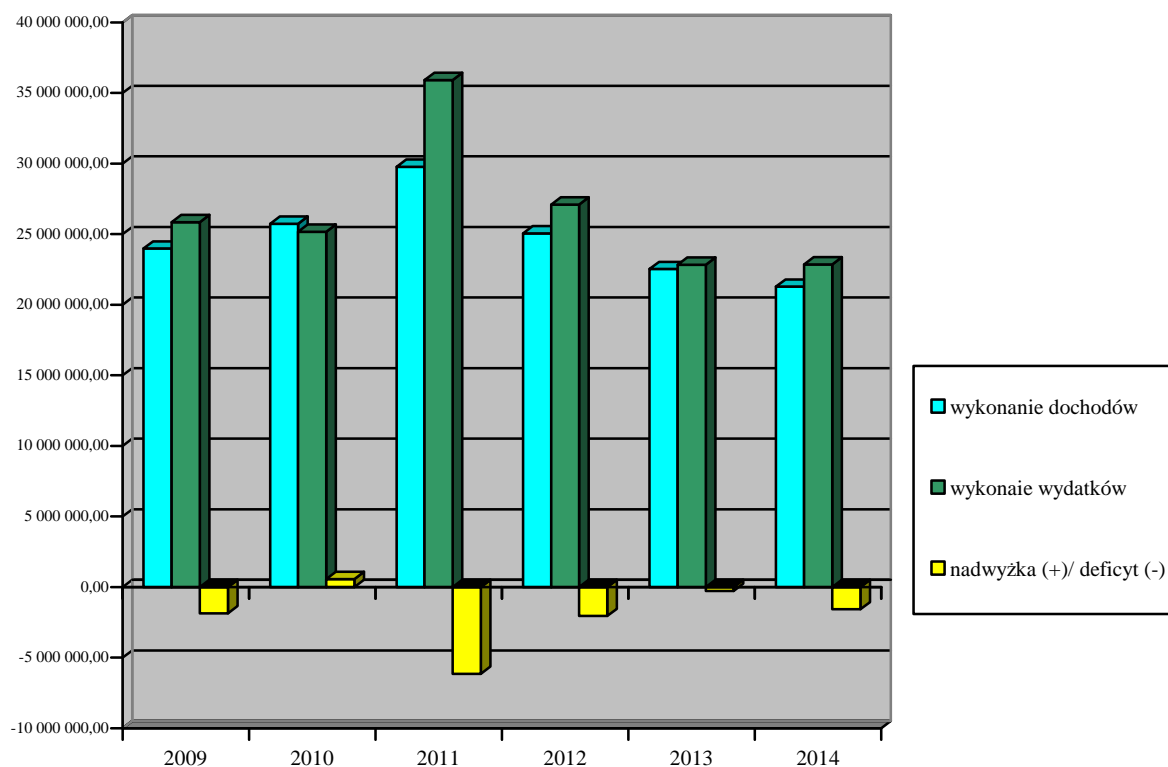
Podstawowe wielkości charakteryzujące finanse Gminy Ruciane - Nida w latach 2009-2014 prezentowały się następująco:

Tabela 1. - Wynik budżetu Gminy Ruciane - Nida w latach 2009-2014.

rok	Wykonane dochody	Wykonanie wydatków	Nadwyżka (+)/ deficyt (-)
2009	23 980 065,56	25 843 802,77	- 1 863 737,21
2010	25 768 017,71	25 165 612,62	+ 571 758,45
2011	29 768 017,71	35 918 656,70	- 6 150 638,99
2012	25 054 646,10	27 104 062,70	- 2 049 416,60
2013	22 525 133,78	22 826 096,61	- 269 998,88
2014	21 281 195,04	22 853 756,25	- 1 572 561,21

Wielkości te w formie graficznej prezentuje poniższy wykres:

Wykres nr 1 - Wynik budżetu Gminy Ruciane - Nida w latach 2009 - 2014.

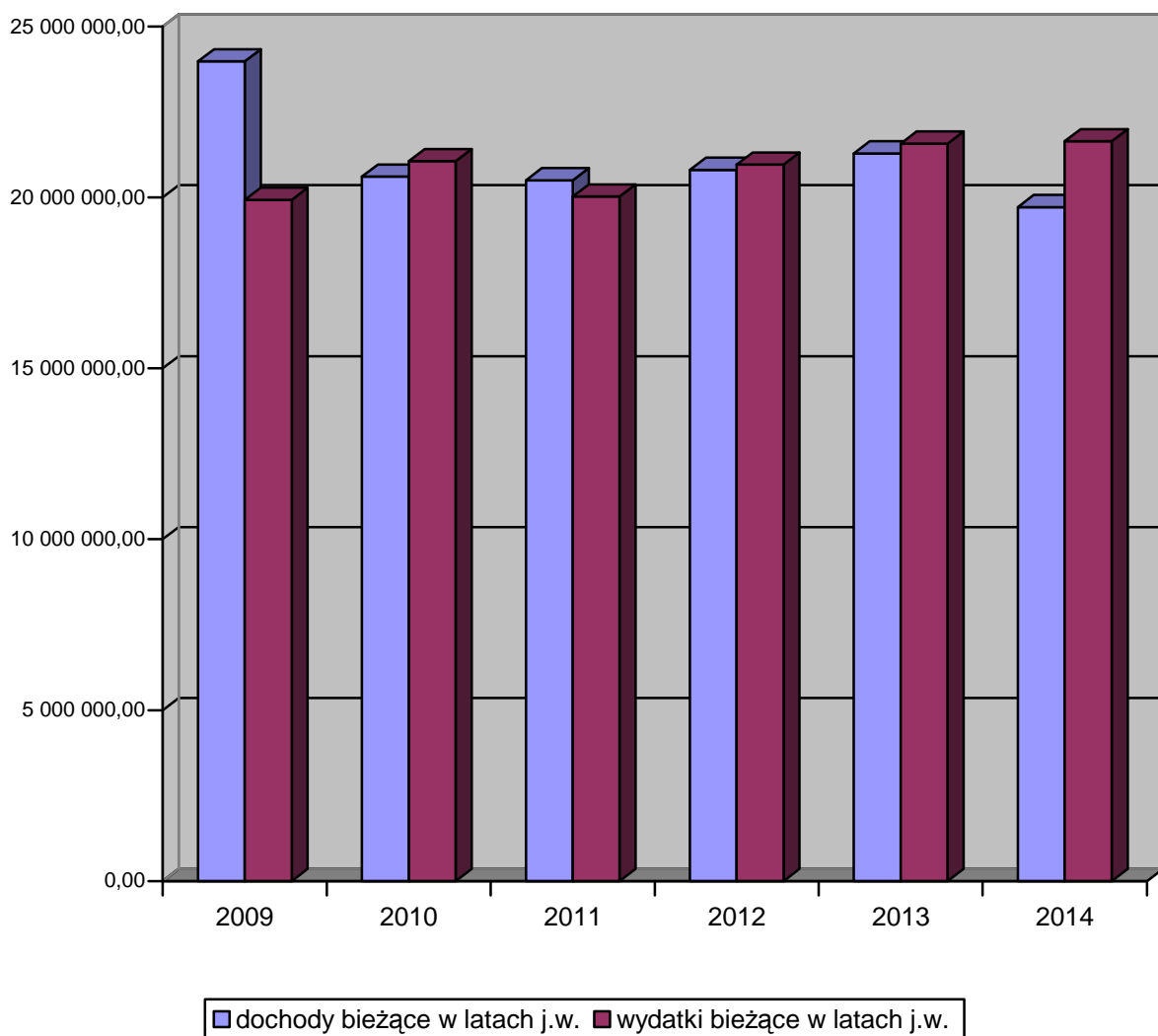

Dla określenia stopnia potencjalnej możliwości zapewnienia ciągłości bieżącego funkcjonowania Gminy Ruciane – Nida, bardziej istotnym jest wynik bieżący budżetu gminy, przedstawiający się w sposób następujący:

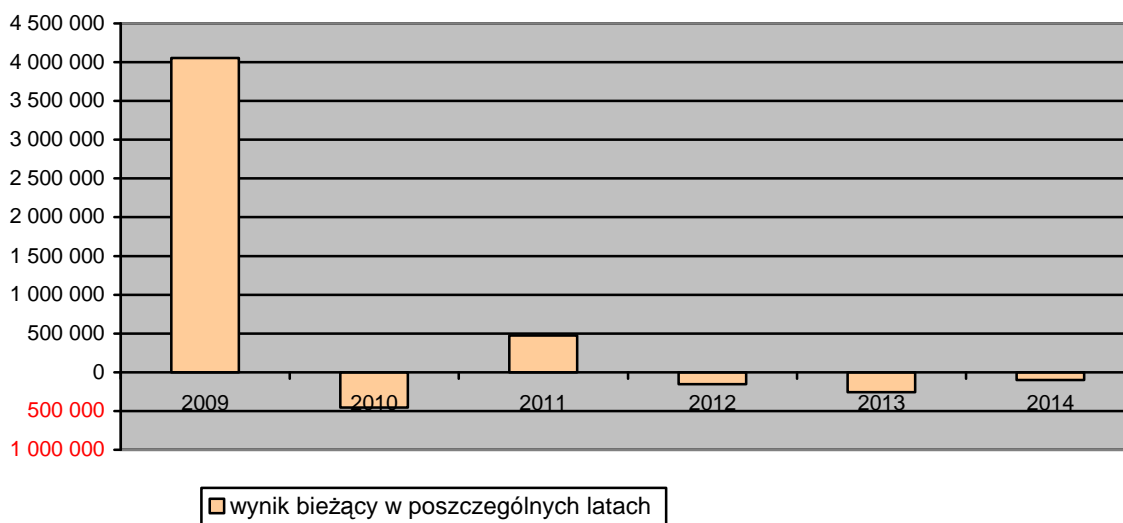
Tabela 2. - Wynik bieżący budżetu Gminy Ruciane - Nida w latach 2009-2014.

rok	dochody bieżące	wydatki bieżące	wynik bieżący (+nadwyżka/-deficyt)
2009	23 980 065,56	19 927 737,93	4 052 327,63
2010	20 603 520,50	21 057 850,16	-454 329,66
2011	20 498 047,93	20 025 900,89	472 147,04
2012	20 803 254,96	20 955 512,20	-152 257,24
2013	21 282 420,57	21 567 620,76	-285 200,19
2014	19 714 251,43	21 640 412,12	-1 926 160,69

Wykres 2a. - Dochody bieżące i wydatki bieżące Gminy Ruciane - Nida w latach 2009 - 2014.

Wykres 2b. - Wynik bieżący (nadwyżka operacyjna lub deficyt operacyjny) Gminy Ruciane - Nida w latach 2009 - 2014.

Z analizy wyżej zaprezentowanych danych wyciągnąć można następujące wnioski:

1. Gmina Ruciane - Nida ma potencjalną możliwość zapewnienia finansowania bieżącego funkcjonowania swoich struktur. Świadczy o tym możliwość generowania nadwyżki operacyjnej (tabela 2.). Co prawda lata 2012-2014 nie należały do umiejętnie zarządzanych, przez co wygospodarowanie nadwyżki było niemożliwe. Jednakże lata ubiegłe (np. 2009 i 2011) świadczą o istnieniu takiej możliwości.
2. Gmina Ruciane - Nida ma realną możliwość uzyskiwania w najbliższych latach dochodów bieżących powyżej 20 mln zł.

I.2. Określenie przyczyn zagrożenia realizacji zadań publicznych.

Zagrożenie realizacji zadań publicznych w roku 2015 wynika z:

- 1) istotnego zachwiania w latach 2010-2014 relacji między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, będącego skutkiem:
 - a. rozluźnienia dyscypliny finansowej, co objawiło się poprzez podejmowanie decyzji o realizacji zbyt wielu zadań, mających na celu próbę zaspokojenia wszystkich potrzeb i aspiracji;
 - b. nieuzasadnionego wzrostu zatrudnienia w Urzędzie Miasta i Gminy w Rucianem – Nidzie oraz jednostkach podległych spowodowanego nepotyzmem;
 - c. nieracjonalnego wzrostu płac zarówno pracowników urzędu jak również jednostek podległych;

- d. zdecydowanego wzrostu niczym nieuzasadnionych wydatków, będących działaniami spontanicznymi i daleko idącym wygodnictwem.
 - e. drastycznego obniżenia wysokości subwencji wyrównawczej w kwocie 2.195.147,00 zł (w związku z błędnie sporządzonym sprawozdaniem Rb27S i Rb-PDP za 2012r.) oraz ustanowieniem „janosikowego” dla Gminy Ruciane – Nida w kwocie 394.625,00 zł. - na podstawie załącznika do informacji Ministra Finansów nr ST3/4820/10/2013 z 18 października 2013r o wysokości rocznej planowanej subwencji ogólnej dla gmin na 2014r. oraz planowanych udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych na 2014r.
 - f. pogorszenia poziomu finansowania zadań oświatowych. W okresie od roku 2009 do projektu budżetu na rok 2015 część oświatowa subwencji ogólnej zmalała o 710.423,00 zł (z 5.776.283,00 zł do 5.065.860,00 zł), natomiast koszt wynagrodzeń w jednostkach oświatowych (wynagrodzeń wypłacanych na podstawie stawek ustalanych przez Ministra Edukacji Narodowej, na które gmina nie ma żadnego wpływu) wzrósł aż o 553.436,98 zł (z 4.491.591,34 zł do 5 045.026,32 zł).
- 2) wejścia z początkiem 2010 roku w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, a wraz z nią - dużo bardziej restrykcyjnych wskaźników oceny sytuacji finansowej gminy.

Przyczyny zagrożenia realizacji zadań publicznych, opisane w punkcie 1), w tym liczne, prowadzone w ostatnich latach inwestycje, szczegółowo wymienione w sprawozdaniach z wykonania budżetu gminy w tych latach, skutkowały koniecznością zaciągnięcia ogromnych kredytów. W dniu 15 czerwca 2011r. pozyskana została pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olszynie w kwocie 2.000.000,00 zł, a już 27 grudnia 2011 zaciągnięto kolejny kredyt w Bank PKO w kwocie 6.013.000,00 zł. Na koniec następnego roku - 27 listopada, tym razem z Warmińsko Mazurskiego Banku Spółdzielczego, zaciągnięty został kredyt w kwocie 2.450.000,00 zł. Dodatkowo w 2013 r., na pokrycie długu, Gmina Ruciane – Nida wyemitowała obligacje na łączną kwotę 2.300.000,00 zł.

Z analizy struktury budżetu i zaciągniętych kredytów wynika, że prawie zawsze były one zaciągane w nadmiernej wysokości, co powodowało powstawanie wolnych środków, które następnie, niezgodnie z prawem - przeznaczane były na finansowanie wydatków bieżących.

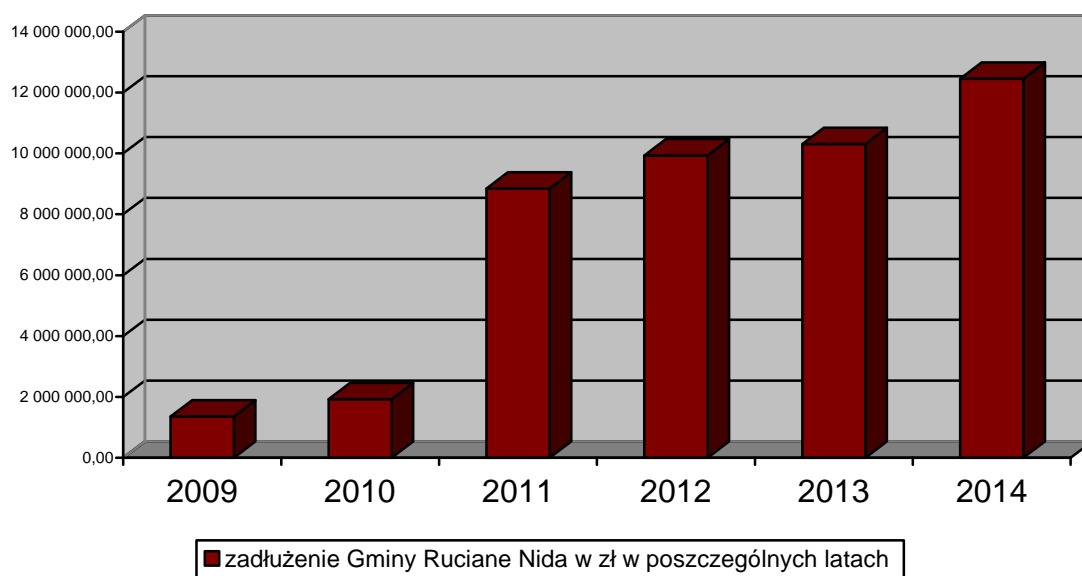
Zaciągnięcie kredytów, o których mowa wyżej, spowodowało znaczny wzrost kosztów obsługi długu. Poziom zadłużenia gminy oraz poziom kosztów obsługi długu w ostatnich latach prezentował się następująco (wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku):

Tabela 3. - Zadłużenie Gminy Ruciane - Nida w latach 2009 - 2014.

Rok	zadłużenie gminy**	wskaźnik zadłużenia (%)
2009	1.363.671,76	5,69%
2010	1.928.701,97	7,49%
2011	8.847.947,70	29,72%
2012	9.932.700,20	39,64%
2013	10.301.119,41	45,67%
2014	12.454.828,90	58,53% *

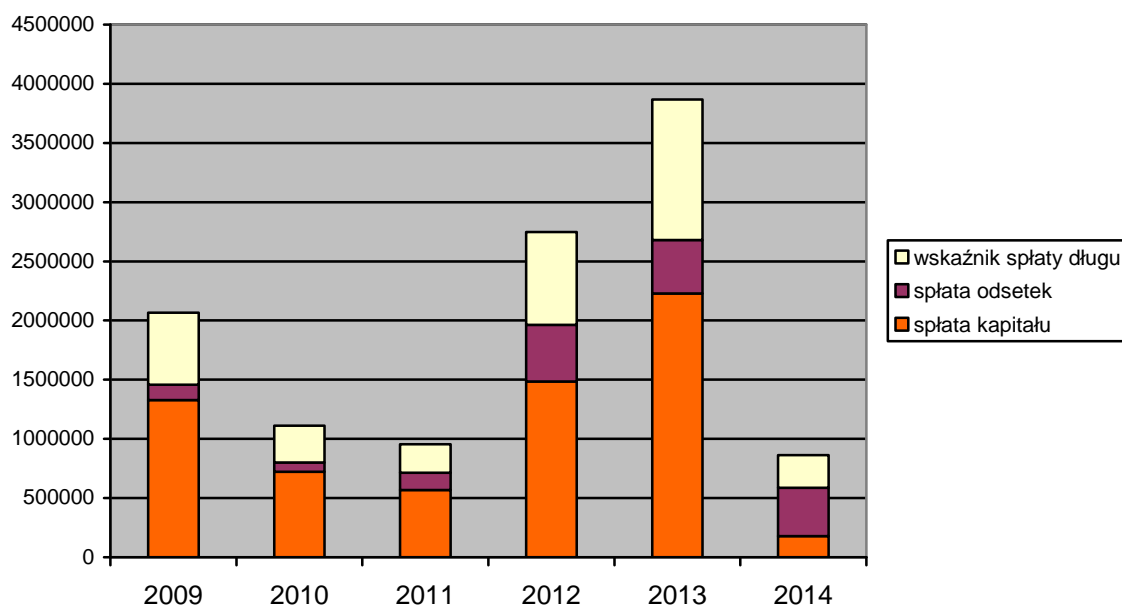
* wyliczenia za 2014r. w/g stanu na dzień 12 stycznia 2015r.

** do wyliczenia zadłużenia przyjęto sumę zobowiązań wymagalnych oraz zadłużenia z tyt. kredytów, pożyczek i emisji obligacji

Wykres 3. - Zadłużenie Gminy Ruciane - Nida w latach 2009 - 2014.**Tabela 4. Koszty obsługi zadłużenia Gminy Ruciane - Nida w latach 2009 - 2014.**

rok	spłata odsetek	spłata kapitału	razem koszty obsługi zadłużenia	wskaźnik spłaty długu
2009	131.109,32	1.327.156,18	1.458.265,50	6,08
2010	76.877,89	722.775,32	799.635,21	3,11
2011	147.632,8	567.486,92	715.119,80	2,40
2012	479.105,83	1.484.743,46	1.963.849,29	7,84
2013	450.814,27	2.228.543,46	2.679.357,73	11,88
2014	408.479,54	177.823,46	586.303,00	2,76

Wykres 4. - Koszty obsługi zadłużenia Gminy Ruciane - Nida w latach 2009 – 2014.

Uwagi do tabeli 4. i wykresu 4:

W latach 2012 oraz 2013 obserwujemy największy ruch w spłatach kredytu, zarówno kapitału jak i odsetek. W roku 2012 było możliwe finansowanie obsługi długu na poziomie 1,96 mln zł bez utraty płynności finansowej, ponieważ przychody tego roku zasilila kwota 2.450.000,00 zł środków pochodzących z kredytów i pożyczek. Podobnie rzecz miała się w roku 2013 kiedy obsługa długu była na poziomie 2,67 mln zł – przychody Gminy zasilila kwota 2.300.000,00 zł – tym razem pochodząca z emisji papierów wartościowych. Obserwujemy tu tzw. zjawisko „spirali długów”.

W chwili obecnej koszty obsługi długu są na tyle duże, że - biorąc pod uwagę realne możliwości wykonania dochodów - może zabraknąć środków na sfinansowanie koniecznych do poniesienia wydatków. Ewentualnym źródłem środków zapewniających równowagę budżetową mogłyby być kredyty. Obowiązująca w 2014 roku uchwała Nr LIII/388/2014 Rady Miejskiej w Ruciane - Nidy z dnia 30 października 2014 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ruciane - Nida na lata 2014-2025 przewidywała konieczność zaciągnięcia kredytu w roku 2014 w kwocie 1.770.000,00 zł. Taki scenariusz zapewnienia finansowania działalności gminy przy jednoczesnym zmniejszaniu poziomu jej zadłużenia, byłby do zrealizowania „pod rządami” ustawy o finansach publicznych z 2005r., obowiązującej do 2010r., której wskaźniki oceny sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego - wskaźnik długu i wskaźnik obsługi długu - obowiązywały do końca 2013r. Warto w tym miejscu podkreślić, że Gmina Ruciane – Nida w całym przewidywanym okresie spłaty długu zachowywałaby prawidłowe wyżej wymienione

wskaźniki. Jednakże ze względu na przyczyny zagrożeń realizacji zadań publicznych, wymienione w punkcie 2), realizacja takiego scenariusza jest niemożliwa. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wprowadziła dużo bardziej restrykcyjne wskaźniki oceny sytuacji finansowej gminy (art. 243). W latach 2015-2016 nieuzyskanie pozytywnych wskaźników makroekonomicznych, zarówno wskaźników długu i spłaty długu (określonych „starą” ustawą o finansach publicznych z 2005r.), jak i relacji, o których mowa w art. 242 i 243 „nowej” ustawy o finansach publicznych z 2009r. były przesłankami uniemożliwiającymi uzyskanie pozytywnej opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu, co znacznie utrudniło dostęp do tego źródła zaspokajania potrzeb finansowych, mających na celu równoważenie budżetu gminy. Realizacja kolejnych budżetów i próby coraz dokładniejszego planowania przyszłości, skutkowałyby rozszerzeniem perspektywy niespełnienia ww. relacji również w roku 2017. Zmiana struktury długu (co również mogłoby „uzdrowić” sytuację wskaźnikową gminy) do końca 2013 roku była niemożliwa. Ten brak możliwości miał charakter prawno-materialny. Prawny - ze względu na obowiązujący do końca 2013 roku wskaźnik spłaty długu (suma spłat rat kapitałowych i odsetek nie mogła być większa niż 15% planowanych dochodów gminy). Materialny - gdyż ze względu na wielkość zobowiązań kredytowych i określony w umowach harmonogram ich spłaty, wskaźnik powyższy bliski był maksymalnemu dopuszczalnemu (11,88% w roku 2013). Jednakże wskaźnik ten, zgodnie z art. 85 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. - Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 1241 z późn. zm.), przestał obowiązywać z dniem 31 grudnia 2013r. Dlatego też w roku 2014 było już możliwe podjęcie działań restrukturyzujących dług Gminy Ruciane - Nida i można było dążyć do zmiany harmonogramu płatności związanych z obsługą długu. Nie zostało to jednak zrealizowane.

II. Plan przedsięwzięć naprawczych, wraz z harmonogramem ich wprowadzania, zmierzających do usunięcia zagrożenia, o którym mowa w ust. 1, oraz zachowania relacji określonej w art. 242-244

Zgodnie z wnioskami wynikającymi z analizy stanu finansów Gminy Ruciane - Nida, nie ma zagrożeń dotyczących właściwej relacji dochodów bieżących do wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Przedsięwzięcia naprawcze odnosić się mają do relacji, o której mowa w art. 243 ww. ustawy. Zatem powinny dotyczyć zmiany harmonogramu obciążeń dotyczących obsługi posiadanego długu. Cel ten można osiągnąć poprzez renegocjację zawartych umów kredytowych lub restrukturyzację długu — zamianę posiadanego długu na dług zaciągnięty na nowych warunkach, gwarantujących Gminie Ruciane - Nida zachowanie płynności finansowej.

Renegocjacja warunków zawartych już umów, ze względu na regulacje art. 144 ust. 1 ustawy

z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn.zm.), nie jest możliwa. Pozostaje zatem restrukturyzacja długu poprzez zaciągnięcie w 2016 roku kredytu w wysokości 2. 914.860,00 zł, który wraz z wypracowaną nadwyżką budżetową przeznaczony będzie na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów tj. PKO BP zaciągnięty w 2011r i WMBS z 2012 r.

Ponadto, organizując projekt budżetu gminy na 2015r. zastosowano bardzo oszczędnościową politykę założeń, skierowaną na racjonalizację zatrudnienia, eliminację nieuzasadnionych wydatków oraz dokładną analizę zasadności oraz celowości realizacji bieżących zadań. W ramach oszczędności zastosowano:

1. W Urzędzie Miasta i Gminy :

- a. poprawę efektywności gromadzenia dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych, systematyczną i terminową egzekucję należności gminy.
- b. umarzanie zaległości podatkowych będzie następowało tylko w szczególnych okolicznościach (klęski żywiołowej, wypadki losowe – nagła, ciężka choroba, choroba zwierząt hodowlanych, wypadek), co przyniesie wzrost dochodów podatkowych.
- c. prawidłowe opodatkowanie podatników, poprzez kontrole podatkowe w terenie i weryfikację naliczonego podatku z danymi zawartymi w ewidencji budynków i gruntów; weryfikację sezonowej działalności turystycznej (krótkotrwały wynajem) z informacją podatkową złożoną przez podatnika oraz ewidencją CEIDG. Wymiar podatków oraz działalność gospodarcza w strukturze organizacyjnej będzie wykonywana przez jedną osobę co pozwoli na uzyskanie zaplanowanych dochód.
- d. właściwy pobór i kontrolę ilości zawartych umów na pobór opłaty miejscowej i targowej.

Po podjęciu działań szacuje się wpływ dodatkowej kwoty **250.000,00 zł rocznie**.

Zmiana struktury organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy i racjonalizacja zatrudnienie:

- a. redukcja 1 etatu zastępcy burmistrza – oszczędność 81 903,49 zł w 2015 roku, w latach następnych po 109 204,65 zł.
- b. redukcja 1 etatu asystenta burmistrza ds. promocji i kontaktów z mediami – oszczędności 73.687,00 zł rocznie,
- c. redukcja 1 etatu asystenta burmistrza – oszczędność 46 636,16 zł w roku 2015, w latach następnych po 93 272,32 zł,

- d. redukcja 2 etatów w referacie finansowym – oszczędność 50.860,00 w roku 2015, w latach następnych po 116.760,00 zł,
- e. redukcja 2 etatów w referacie inwestycji, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej – oszczędność 44.203,00 zł w roku 2015, w latach następnych po 53.993,00 zł
- f. likwidacja referatu informacji, promocji i funduszy unijnych - oszczędność 7.400,00 zł w roku 2015, w latach następnych po 12.480,00 zł,
- g. weryfikacja umów pracowniczych, restrukturyzacja oraz ograniczenie zatrudnienia do niezbędnego minimum – oszczędność 21.835,00 zł w roku 2015, w latach następnych po 24.252,00 zł,
- h. likwidacja pięciu umów na korzystanie z samochodu prywatnego do celów służbowych od stycznia 2015 roku oszczędność roczna 15.000,00 zł.
- i. przeniesienie Informacji Turystycznej na sezon zimowy do budynku Urzędu Miasta i Gminy – oszczędność w postaci opłat za energię elektryczną, ciepłą, zużycie wody i ścieków oraz utrzymanie obiektu- oszczędność 2.000,00 zł w roku 2015, w latach następnych po 8.000,00 zł,
- j. racjonalne zużycie energii elektrycznej oraz oleju opałowego w wyniku wykonanej termomodernizacji budynku Urzędu – oszczędność 11.000,00 zł rocznie,
- k. w wyniku zapytania ofertowego i weryfikacji umów na sprzedaż energii elektrycznej czynnej szacuje się oszczędność w kwocie 30.000,00 zł rocznie w czasie trwania umowy 2015- 2016.
- l. zlikwidowanie 2 numerów telefonów komórkowych wraz z blokadą dodatkowych usług. Działania rozpoczęte w styczniu 2015 roku – oszczędność w 2015 roku 2.850,00zł, w roku 2016 likwidacja dodatkowo 1 numeru telefonu komórkowego oszczędność 1.850,00 zł, a w latach następnych oszczędność rzędu 3.686,00zł.

Ogółem oszczędności: 384 774,65 zł – 551 334,97 zł.

2. W jednostkach podległych:

a. Zespół Ekonomicznej Obsługi Szkół i Przedszkoli w Rucianem-Nidzie:

- a. zmniejszenie wydatków płacowych o waloryzację i premię na kwotę 36.971,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r i realizowane na bieżąco. Ostateczny efekt finansowy – oszczędności 73.942,00 zł

b. zmniejszenie kosztów w klubach sportowych o kwotę 8.800,00 zł.

Działania rozpoczęto od stycznia 2015 r. Ostateczny efekt finansowy – oszczędności 17.600,00 zł.

Ogółem oszczędności 91.542,00

b. Szkoła Podstawowa nr 1 w Rucianem-Nidzie:

a. w miarę możliwości przydzielanie zastępstw nie płatnych pedagogowi, nauczycielowi świetlicy szkolnej oraz biblioteki - 1.000,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015r. Ostateczny efekt finansowy – oszczędności 2.000,00 zł;

b. zmniejszenie wydatków płacowych o premię i waloryzację – 42.119,00zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015r. Ostateczny efekt finansowy – oszczędności 84.238,00 zł;

c. zmniejszenie wydatków rzeczowych tj. energia elektryczna – 20.000,00zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015r. Ostateczny efekt działania - 40.000,00 zł;

d. zmniejszenie wydatków poprzez wypowiedzenie umowy z firmą Cyfra+ z końcem roku 2014, działania rozpoczęte od stycznia 2015r. ostateczny efekt działania - 1.800,00 zł;

e. zmniejszenie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia – 10.000,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r. Ostateczny efekt działania - 20.000,00 zł.

Ogółem oszczędności: 190.157,00

c. Szkoła Podstawowa nr 2 w Rucianem-Nidzie

a. zmniejszenie wynagrodzeń o kwotę 52.158,00 zł. (premia i waloryzacja). Działania rozpoczęte od stycznia 2015r., ostateczny efekt działania – 104.316,00 zł.

b. zmniejszenie wydatków rzeczowych tj. zakup pomocy i wyposażenia o kwotę - 9.340,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015r. Ostateczny efekt działania 18.680,00 zł;

c. zmniejszenie wydatków na zakup usług o kwotę 15.680,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015r. Ostateczny efekt działania - 31.360,00 zł.

Ogółem oszczędności 154.356,00

d. Szkoła Podstawowa w Ukcie:

- a. likwidacja podziału na grupy na zajęciach komputerowych w klasie V i VI - 1.130,00 zł. Działania będą rozpoczęte od września 2015r. Ostateczny efekt działania - 3.390,00 zł;
- b. zminimalizowanie godzin doraźnych zastępstw (w ramach zajęć świetlicowych lub bibliotecznych), efekt trudny do oszacowania;
- c. zmniejszenie opłat z tytułu usług telekomunikacyjnych i internetowych – 500,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r. Ostateczny efekt działania 1.000,00 zł;
- d. zmniejszenie wydatków za zakup materiałów i wyposażenia oraz zakup usług pozostałych - 30.181,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r., ostateczny efekt działania – 60.362,00 zł;
- e. zmniejszenie kosztów wynagrodzeń – 10.541,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r. Ostateczny efekt działania – 21.082,00zł.

Ogółem oszczędności : 85.834,00 zł.

e. Przedszkole Miejskie w Rucianem-Nidzie:

- a. zmniejszenie kosztów w wydatkach rzeczowych tj. (§ 4240, § 4210, §4270) – 32.300,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r. Ostateczny efekt działania - 64.600,00 zł,
- b. redukcja 2 etatów – 29.160,00 zł. Działania będą rozpoczęte od kwietnia 2015 r. Ostateczny efekt działania - 68.040,00 zł;
- c. zmniejszenie kosztów wynagrodzeń – 16.947,00 zł. (premia i waloryzacja). Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r., ostateczny efekt działania – 33.894,00 zł.

Ogółem oszczędności: 166.534,00 zł.

f. Zespół Szkół Samorządowych

- a. zmniejszenie kosztów zakupu opału (pellet), obniżenie ceny zakupu – 15.000,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r. Ostateczny efekt działania - 30.000,00 zł;
- b. zmniejszenie opłat z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych i internetowych - 1.300,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015r. Ostateczny efekt działania – 2.600,00 zł;
- c. zmniejszenie kosztów zakupu energii – 14.000,00 zł, działania rozpoczęte od stycznia 2015r. ostateczny efekt działania – 28.000,00 zł;

- d. rezygnacja z zakupu pomocy dydaktycznych – 3.200,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015r. Ostateczny efekt działania - 6.400,00 zł;
- e. obniżenie kosztów wynagrodzeń (premia i waloryzacja) o kwotę 54.489,00 zł. Działania rozpoczęte od stycznia 2015 r. Ostateczny efekt działania – 108.978,00 zł.

Ogółem oszczędności: 175.978,00 zł

Ogółem oszczędności w placówkach oświatowych w ramach programu naprawczego za okres dwóch lat wyniosą **864.401,00 zł.**

g. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rucianem-Nidzie

- a. redukcja 1 etatu opiekunki domowej – obowiązki przejmie wykwalifikowany pracownik skierowany do pracy z Powiatowego Urzędu Pracy w ramach robót publicznych, co w rezultacie nie pogorszy jakości świadczonych usług. Oszczędność w kwocie 17.000,00 zł rocznie.
- b. redukcja 2 etatów - aspirant pracy socjalnej oraz pracownik socjalny obowiązki przejmą wykwalifikowani pracownicy skierowani do pracy z Powiatowego Urzędu Pracy w ramach robót publicznych. Oszczędność w kwocie 52.000,00 zł rocznie.
- c. weryfikacja umów pracowniczych – oszczędność 20.000,00 zł w 2015r, w latach następnych po 27.000,00 zł.

Ogółem oszczędności: 96 000,00 zł.

h. Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Rucianem – Nidzie

- a. zmniejszenie kosztów wynagrodzeń o kwotę 19.500,00 zł
- b. zmniejszenie kosztów zakupów usług o kwotę 1.000,00 zł
- c. zmniejszenie kosztów zakupów materiałów o kwotę 4.500,00 zł

Ogółem oszczędności: 25.000,00 zł

i. Dom Kultury w Rucianem – Nidzie

- a. zmniejszenie kosztów wynagrodzeń o kwotę 184.000,00 zł
- b. zmniejszenie pozostałych kosztów o kwotę 5.000,00 zł
- c. zmniejszenie kosztów zakupów materiałów o kwotę 2.000,00 zł

Ogółem oszczędności: 191.000,00

j. Zakład Usług Komunalnych w Rucianem – Nidzie

- a. administrowanie lokalami użytkowymi oszczędności rzędu 40.000,00zł w 2016 r. Należy przyjąć, że do końca grudnia 2015 r. właściciel nieruchomości – Gmina Ruciane-Nida dokona przeniesienia prawa

własności lokalu użytkowego p.n. łącznik „Zielona” o powierzchni 448 m², co spowoduje oszczędności w wysokości około 40.000,00 zł. rocznie od 01.01.2016 r. Jest to koszt utrzymania części wspólnej (ogrzewanie, opłata stała za ciepłą wodę).

- b. wysypisko śmieci Wólka, oszczędności rzędu 98.400,00 zł w 2015 r., około 236.100,00 zł w 2016 r. Z chwilą przekazania wysypiska do PEC-u Ruciane-Nida, ZUK w Rucianem-Nidzie nie będzie ponosił kosztów związanych z tą działalnością. Przewiduje się przekazanie wysypiska do końca lutego 2015 r.
- c. restrukturyzacja zatrudnienia, przyniesie oszczędności – około 149.520,00 zł w 2015 r, około 191.992,00 zł w 2016 r. W roku 2015 zostanie zredukowane zatrudnienie do 22 pracowników: do 31.01.2015r. jeden etat - 50 000,00 zł, do 31.07.2015r. jeden etat - 15 520,00 zł, do 31.12.2015 r. jeden etat - 84 000,00 zł.

Ogółem oszczędności: 287 920,00 zł – 468 092,00 zł.

III. Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych, wraz z określeniem sposobu ich obliczania.

Przy określeniu efektów poszczególnych przedsięwzięć naprawczych na lata 2015-2016 założono, że zgodnie z art. 240 a ust. 5 i ust.6 ustawy o finansach publicznych Gmina Ruciane-Nida:

1. nie będzie podejmowała nowych inwestycji finansowanych kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych;
2. nie będzie udzielała pomocy finansowej innej jednostce budżetowej;
3. nie będzie udzielała poręczeń, gwarancji i pożyczek;
4. nie będzie ponosiła wydatków na promocję gminy;
5. nie będzie realizowała wydatków w ramach funduszu sołeckiego,
6. wysokość diet radnych jak i wynagrodzenia zarządu jednostki samorządu terytorialnego nie przekroczy wysokości wydatków z tego tytułu z roku 2014.
7. ograniczy się realizację zadań innych niż obligatoryjne, finansowane ze

środków własnych gminy.

Chcąc określić efekty realizacji przedsięwzięć naprawczych należy porównać interesujący nas wskaźnik oceny sytuacji finansowej gminy (czy, w poszczególnych latach spłaty długu, zachowana jest relacja, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych), według stanu oczekiwanego po realizacji tych przedsięwzięć, ze spodziewanym stanem tego wskaźnika w przypadku, gdyby przedsięwzięć naprawczych nie zrealizowano.

Obowiązująca aktualnie Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Ruciane – Nida, uchwalona Uchwałą Rady Miejskiej Nr LIII/388/2014 z dnia 30 października 2014 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ruciane - Nida na lata 2014-2025:

1. zakłada spłatę aktualnie zaciągniętych kredytów zgodnie z zawartymi umowami;
2. przewiduje w kolejnych latach potrzeby finansowe wynikające z konieczności zachowania płynności finansowej i finansowanie tych potrzeb kredytami;
3. przewiduje nadwyżki środków (które w ww. WPF-ie planuje się przeznaczyć na finansowanie wydatków majątkowych) pojawiające się wraz ze zmniejszaniem się kosztów obsługi długu, będącym efektem jego spłaty.

Przedstawia tą sytuację poniższe zestawienie danych finansowych.

Tabela 5. - Potrzeby finansowe i możliwości inwestycyjne Gminy Ruciane - Nida, oraz inne parametry dotyczące zadłużenia Gminy Ruciane - Nida wg WPF na lata 2015-2025.

rok	kwota potrzeb (-)/ nadwyżek (+)	spełnianie relacji 2 art. 243 uofp	spłata kapitału	spłata odsetek	stan zadłużenia na koniec roku
2015	634.698,37	NIE	809.743,46	491.100,00	10.667.093,86
2016	1.307.903,46	NIE	1.307.903,46	450.000,00	9.359.190,40
2017	1.323.903,46	NIE	1.323.903,46	500.000,00	8.035.286,94
2018	1.843.903,46	TAK	1.843.903,46	340.000,00	6.191.383,48
2019	1.979.903,48	TAK	1.979.903,48	285.000,00	4.211.480,00
2020	1.307.160,00	TAK	1.307.160,00	171.200,00	2.904.320,00
2021	1.514.320,00	TAK	1.514.320,00	120.400,00	1.390.000,00
2022	720.000,00	TAK	720.000,00	60.000,00	670.000,00
2023	220.000,00	TAK	220.000,00	30.000,00	450.000,00
2024	220.000,00	TAK	220.000,00	18.000,00	230.000,00
2025	230.000,00	TAK	230.000,00	9.200,00	0,00

Po zrealizowaniu przedsięwzięć naprawczych, nie wystąpiłaby konieczność zaciągania dodatkowych zobowiązań w latach 2017-2025 w celu zapewnienia zachowania płynności finansowej przez gminę. Odpowiednie wielkości, zaprezentowane powyżej, przyjęłyby następujące wartości:

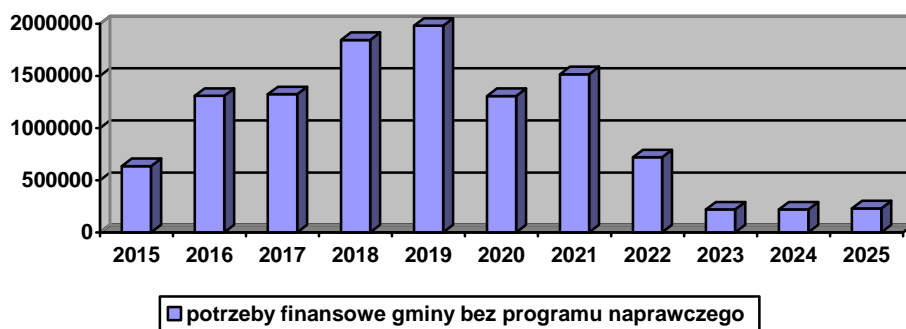
Tabela 6. - Możliwości inwestycyjne Gminy Ruciane - Nida oraz inne parametry dotyczące zadłużenia Gminy Ruciane - Nida w przypadku realizacji programu naprawczego.

rok	kwota nadwyżek (wydatków majątkowych)	spełnianie relacji z art. 243 uofp	spłata kapitału	spłata odsetek	Stan zadłużenia na koniec roku
2015	1.066.578,44	NIE	809.743,46	430.000,00	10.602.093,86
2016	700.000,00	NIE	5.024.863,46	546.000,00	8.492.090,40
2017	1.900.000,00	TAK	403.743,46	400.000,00	8.088.346,94
2018	1.507.256,54	TAK	681.744,26	384.000,00	7.406.602,68
2019	1.400.000,00	TAK	1.124.864,28	350.000,00	6.281.738,40
2020	1.395.000,00	TAK	1.170.000,80	303.000,00	5.111.737,60
2021	1.090.000,00	TAK	1.170.000,80	242.000,00	3.941.736,80
2022	814.000,00	TAK	1.146.000,80	190.500,00	2.795.736,00
2023	823.000,00	TAK	1.037.000,80	130.800,00	1.758.735,20
2024	1.065.000,00	TAK	795.000,80	80.100,00	963.734,40
2025	696.000,00	TAK	963.734,40	30.100,00	0,00

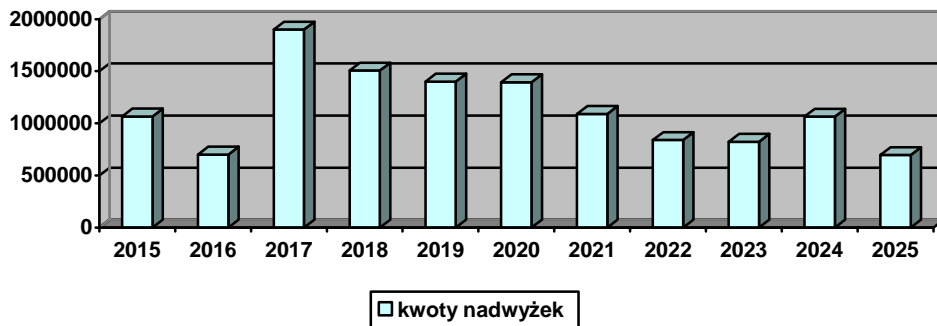
Najważniejszym efektem realizacji przedsięwzięć naprawczych jest ograniczenie okresu niespełniania relacji, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych, do roku 2016. Ze względu na konstrukcję tej relacji (zależność od wyników trzech poprzednich budżetów), mimo realizacji przedsięwzięć naprawczych do 2016 r., prawidłowa relacja uzewnętrzni się dopiero w następnym roku budżetowym. Istotnym elementem programu naprawczego jest również to, że nie wydłuża on okresu spłaty aktualnego zadłużenia gminy.

Graficznie wielkości omawianych powyżej problemów prezentują wykresy poniżej.

Wykres 5. Potrzeby finansowe Gminy Ruciane - Nida wg WPF na lata 2015-2025.

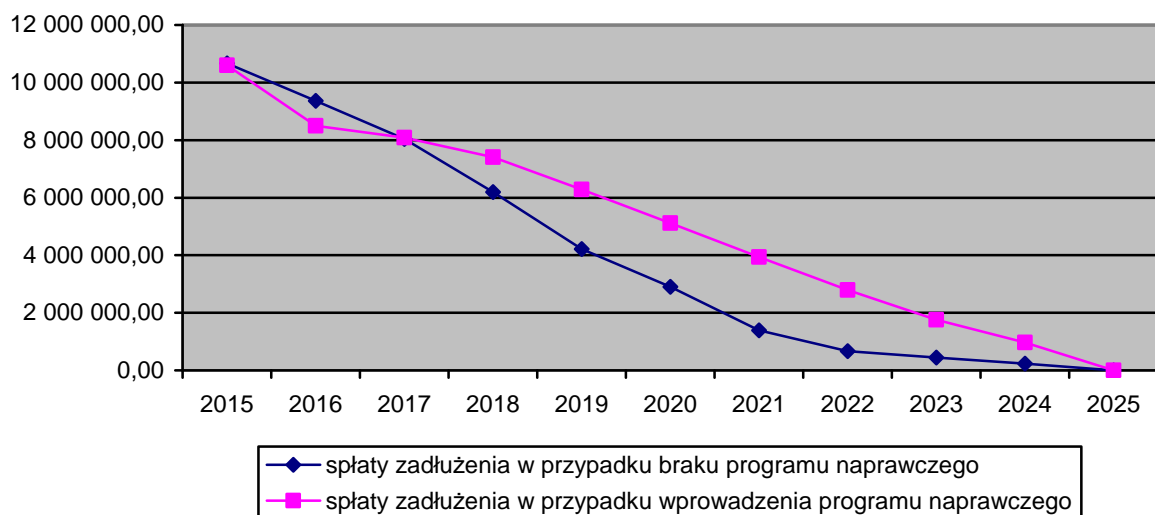
Wykres 6. - Możliwości inwestycyjne Gminy Ruciane - Nida w przypadku realizacji programu naprawczego na lata 2015-2016.

Z analizy powyższych danych wynika, że realizacja programu naprawczego wyeliminuje potrzeby kredytowe budżetów na lata 2017-2025 (co jest równoznaczne z wyeliminowaniem, wynikającego z aktualnej sytuacji finansowej budżetu Gminy Ruciane - Nida, ryzyka utraty płynności finansowej). Niemniej jednak, kosztem takiego działania będzie zmniejszenie możliwości inwestycyjnych gminy w czasie trwania programu naprawczego. Należy zaznaczyć, że realizacja scenariusza spłaty posiadanego zadłużenia zgodnie z wynikającymi z umów harmonogramami spłat, jest w chwili obecnej - ze względu na aktualny stan prawny - niemożliwa.

Warto też zauważyć, że począwszy od 2017 r. (wykres 6), realizacja programu naprawczego spowoduje wygenerowanie środków, które będzie można przeznaczyć na wydatki inwestycyjne.

Wykres 7. Porównanie spłaty zadłużenia Gminy Ruciane - Nida w przypadku braku oraz po wprowadzeniu programu naprawczego na lata 2015-2016.

Reasumując należy stwierdzić, że wdrożenie programu naprawczego na lata 2015-2016 będzie skutkowało:

1. redukcją ryzyka utraty płynności finansowej,
2. odblokowaniem możliwości inwestycyjnych gminy od 2017 r. przy jednoczesnym ich zachowaniu w latach następnych,
3. skróceniem okresu niespełniania relacji, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych - do końca 2016r.,
4. zachowaniem ostatecznego terminu spłaty zobowiązań - rok 2025.

IV. Podsumowanie.

Opracowanie programu naprawczego dotyczy dwóch lat począwszy od 2015 r. do 2016 r. W budżecie gminy na 2015 r. uwzględnione zostały zobowiązania z 2014 r. w kwocie 1.475.017,85 zł. W 2015 r. zostaną podjęte szeroko zakrojone działania zmierzające do odzyskania utraconej subwencji wyrównawczej, której kwota w 2013 r. wynosiła 2.195.147,00zł.

Realizacja przedsięwzięć naprawczych w 2015 r. wiąże się między innymi z zachowaniem okresów wypowiedzenia, renegotjowaniem zawartych umów, zmianą schematu organizacyjnego Urzędu i jednostek podległych oraz osiągnięciem zadeklarowanych programów oszczędnościowych. W 2016 r., w zależności od zrealizowanych założeń programu na rok 2015 r., zostaną podjęte działania zmierzające do restrukturyzacji zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów.

Osiągnięcie pozytywnych efektów opracowanych w programie naprawczym, będzie zależało od zachowania w roku 2015 i latach następnych, niezbędnej dyscypliny finansowej obejmującej wykonanie planu dochodów, jak również odpowiednie gospodarowanie wydatkami. Narzuci powstrzymywanie się od realizacji przedsięwzięć skutkujących zwiększaniem wydatków bieżących, osiąganie co najmniej zakładanego poziomu dochodów ze sprzedaży majątku oraz dochodów bieżących na poziomie planowanym w niniejszym dokumencie. Działania ukierunkuje w stronę zmniejszania poziomu zaległości w podatkach i opłatach lokalnych na rzecz Gminy, w tym celu zwiększy skuteczność podejmowanych działań egzekucyjnych na przykład poprzez wykorzystanie pełniejszego katalogu możliwych środków egzekucyjnych.